

Windmolenwandeling

HERZELE

LENGTE: 18 km

VERTREKPUNT: Aan de kerk van Herzele in Oost-Vlaanderen

AANDACHTSPUNTEN: Deze wandeling loopt over goede veldwegen en –paden.

TOPOGRAFISCHE KAARTEN NGI: 30/3-4 (1:20.000)

Herzele is een gemeente in zuid Oost-Vlaanderen die kan prijken met heel wat erfgoed. Deze wandeling komt ook door de landelijke dorpen Ressegem, Woubrechtgem en Aaigem. De naam van deze dorpen is een afleiding van het Germaanse –gaim, woonplaats.

We vertrekken op het kerkplein. Naast de prachtige Sint-Martinuskerk prijkt de oude burchtruïne, daterend uit de 11de eeuw en in de loop der tijden verschillende keren verwoest. Van hier uit werd eeuwenlang de heerlijkheid Herzele bestuurd. We komen voorbij de artisanele brouwerij De Ryck, genoemd naar de familie die al vier generaties lang de zaak beheerd. In het Schepenhuis vervulden de schepenen eeuwen lang hun functie als bestuurder en rechter. Straffen moesten aan de schandpaal uitgeboet worden op marktdagen. De arduinen schandpaal van Herzele werd hersteld en bevindt zich naast het Schepenhuis. Tegenwoordig is in het Schepenhuis de toeristische dienst ondergebracht. De 28 klokken van de beiaard in het Schepenhuis luiden elk kwartier.

De adellijke familie Du Parc Locmaria drukte in de 20ste eeuw haar stempel op het leven in Herzele. Tijdens de twee wereldoorlogen verleende de familie steun aan het verzet en beschermde ze de lokale bevolking. We wandelen over de prachtige kasteeldreef met de met eiken en linden. Bij het begin van de dreef vinden we nog de huisjes van vroeger waar het kasteelpersoneel woonde. We krijgen zicht op het kasteelpark met vijver. Het park werd aangelegd door een beroemde Franse tuinarchitect, 'als een soort geschilderde achtergrond, als theaterdecor'. De ijskelder

doet nu dienst als woonplaats voor de vleermuizen. Op het einde van de wandeling krijgen we een goed zicht op het kasteel zelf. De huidige bewoner van het kasteel is de vrijgezel Graaf Hadelin du Parc Locmaria. In 2002 werd het kasteel en de omgeving wettelijk beschermd.

In Ressegem is de motte achter de pastorie, een heuvel van 17 meter diameter met een vijver errond, de enige herinnering aan een middeleeuwse burcht. In tijden van onheil vond de bevolking en het vee bescherming binnen de omwalling.

Op het dorpsplein van Woubrechtgem herinnert een kapotte zuil aan Gasparo Pagani, een Italiaanse politieke vluchteling en wiskundige markies die in Woubrechtgem de liefde, en dus ook de dood, vond. Gasparo Pagani beschreef in 1832 als eerste het 'Frenet driebeen': een bewegend orthonormaal trihedron op een curve in de ruimte dat de begrippen 'kromming' en 'torsie' definieert. Verwonderlijk genoeg heeft deze brave man niets te maken met de bijnaam 'Woubrechtgemse zotten' voor de inwoners. De bijnaam vindt zijn oorsprong bij de mentale gehandicapten die sinds de 9de eeuw waarvoor de Ninoofse monniken de Woubrechtgemse hoeven als beschermde werkplaats gebruikte. Tegenwoordig zeggen kenners dat Woubrechtgem het meest rustige dorp van Vlaanderen is.

Het dorpsplein van Aaigem met zijn driehoekige vorm is een mooi voorbeeld van een Frankische dries: de hoeven werden langs de zijden van de driehoek gebouwd en het vee werd 's nachts binnengehaald op het plein. Net voor we Aaigem bereiken loont het zeer de moeite om even een hoekje om te lopen: in Opaaiem kan je lekkere hoeveproducten van boerderij 't Oud Hof kopen. Niet in een winkel, maar in een automaat. Voor een winkel moet je altijd 'in houdink' zijn meneer, en dat is onmogelijk met 70 beesten. Sprak de boerin.

Drie beken kruisen ons pad: de Steenbeek, de Holbeek en de Molenbeek. De watermolens van vroeger zijn bijna allemaal verdwenen, tegenwoordig zijn het de windmolens die fier met alle aandacht gaan lopen. Herzele bezit drie nog maalvaardige windmolens en profileert zich de laatste jaren dan ook volop als molengemeente. De schepen van toerisme is trouwens meester-molenaar. Het gebruik van wind om graan te maken ontstond in de 11de eeuw. Om optimaal gebruik te kunnen maken van de wind, moeten de wieken perfect 'in de wind' gezet kunnen worden. De twee windmolens waar wij langs komen, zijn zgn. houten staakmolens. Deze molens draaien in hun geheel rond een enkele as om ze in de wind te plaatsen. Een staakmolen weegt ongeveer 40 ton. Groot was onze verrassing toen we bij de verkenning van deze wandeling in januari 2010 en zagen dat de Buysseesmolen heropgebouwd was. De geschiedenis van de molen gaat terug tot in de 15de eeuw. In 1976 stortte de molen ten gevolge van houtrot in. De gemeente Herzele zette in 2003 een procedure op gang om de molen opnieuw op te bouwen en sinds oktober 2008 staat de Buysseesmolen weer in volle glorie overeind. Je zal de molen al van ver zien staan.

Deze wandeling loopt over goede veldwegen en –paden. Tussen Ressegem en Aaigem is het parcours bebost maar het overgrote deel van de wandeling loopt door open landschap. De blikvangers zoals kastelen en windmolens laten zich van ver bewonderen.

Met de rug naar de kerk en burchtruïne volg je de hoofdstraat, de Kerkstraat, naar rechts richting Markt. Bij het Schepenhuis steek je de Groenlaan over en je gaat rechts van de bibliotheek de Evendaelstraat in. Je neemt links de Kanunnikstraat, deze brengt je bij de Molenstraat. Deze straat steek je gewoon over en je gaat rechtdoor, naast nummer 5, een tegelpad in. Rechts zie je de Molen te Rullegem, op het einde van de wandeling zal je vlakbij die molen komen. Op het einde, op een ander tegelpad, neem je links. Zo kom je bij het begin van de Kasteeldreef, sla rechtsaf in deze dreef. Op het kruispunt bij de toegangspoort tot het kasteel ga je rechtdoor, een pad langs de rand van het kasteelpark en langs weiden. Na 650 meter eindigt het kasteelpark, je blijft hier rechtdoor gaan. Recht voor je zie je de kerk van Ressegem, daar loop je naartoe langs asphalt. Met je gezicht naar de kerk sla je linksaf en je stijgt nog even. Minder dan 100 meter voorbij de kerk verlaat je de weg en je slaat rechtsaf in een geasfalteerd wegje dat langs een speeltuin loopt. Je komt voorbij de motte, uiteraard ga je door het ijzeren poortje even een kijkje nemen.

Bij een kruispunt ga je rechtdoor een steeg in. Deze brengt je in de Kamerstraat die je naar rechts volgt. Bij de Paddenhoekstraat linksaf en bij een gerestaureerde hoeve met nummer 37 hou je rechts aan. Je loopt nog even op beton maar waar het beton eindigt loop rechtdoor, een aardweg in. De weg loopt door een strook bos en waar deze strook aan de rechterkant eindigt, sla je linksaf in een stijgend bospad. Je gaat nu volop het Wijngaardbos in. Vrij vlug neem je op een kruispunt een pad naar rechts. Het pad loopt omhoog door het bos. Boven loopt de weg langs een soort open plein in het bos, je vervolgt rechtdoor met het pad. Het daalt af tot op een brede veldweg. Even rechts maar vrij vlug weer links in een smal pad (loop eerst echter een paar meter verder om het prachtige landschap te overschouwen). Het pad loopt eerst tussen weiden en gaat verderop het bos in. Je komt in een valleitje waar je met het pad mee naar links en daarna naar rechts bocht. Een eerste zijpad links neem je niet, wat verder draai je wel met het hoofdpad mee naar links, omhoog naar de huizen. Op een asphaltwegje rechtsaf. Je volgt dit asphaltwegje over een halve kilometer, onderweg laat je een weg en een pad links liggen. Je kijkt trouwens waarschijnlijk vooral naar het landschap aan de rechterkant. De populierenstraat brengt je bij een kruispunt met H. Rochus kapel voor een rusthuis. Sla hier linksaf over het asphalt. De wandeling slaat tegenover de deur van nummer 23, boerderij 't Oud Hof, rechtsaf in een tegelpad, maar voor de hoeveproducten stap je eerst even door tot op de straat Opaagiem en dan links het hoekje om. Met het tegelpad draai je naar rechts en wat verder sla je linksaf, langs betonplaten en langs de school. Op beton enkele meters naar rechts en dan linksaf, een oprit op. Op het einde kan je verder over een tegelpad. Op het einde van het pad kom je in Aaigemdorp. Ga enkele meters naar rechts en dan linksaf de straat over en tussen nummers 4 en 6 een tegelpad op. Voor je het tegelpad opgaat, loop je natuurlijk eerst even tot aan de kerk van Aaigem.

Bij het einde van het pad, bij een huis met nummer 9, ga je rechts een klinkerweg op. Wat verder daal je linksaf over een dolomietweg. Je steekt de Molenbeek over en

je loopt rechtdoor. Na het tegelpad ga je rechtdoor over een berijdbare weg. Wanneer de weg een bocht naar links maakt, neem je ongeveer rechtdoor een veldweg die vertrekt naast een bouwvallig huis. Aan de afsluiting van een weide ga je links en even verder weer naar rechts. Je loopt nu over een smal pad langs de rand van een akker. Het pad wordt aan een jumpingweide een bredere grasweg. Je komt tussen de huizen van het gehucht Oom en je vervolgt tussen de huizen over een asphaltweg. Aan een kruispunt met een verkeersspiegel steek je schuinlinks de weg over, een veldweg op. De licht holle veldweg maakt een haakse bocht naar rechts. Je neemt niet de weg links, en een paar meter verder ook niet de weg naar rechts, maar je blijft rechtdoor gaan. Je loopt nu langs een afsluiting aan de rechterkant van een open grasland links van je. Het pad gaat door een valleitje, draait naar links en loopt tussen de afsluitingen verder. Aan een kruispunt net voor de Steenbeek ga je rechts over een grazige weg (rechtdoor is er een smal pad dat naar de dorpskern van Heldergerem loopt). Op een kruispunt net voor een hoeve (links

is er weer een pad naar Heldergem) ga je rechts. Je loopt tussen de stallen verder. Aan een splitsing neem je de brede veldweg links. Je loopt tussen akkers en velden en je draait naar rechts, tot op een brede en berijdbare veldweg. Linksaf. Je geniet hier van mooie vergezichten. Zie je het kasteel van Herzele in het noordwesten? Zeker zie je in de verte de Buyssemolen, daar moet je naartoe. Op een kruispunt bij een plein voor miniatuurvliegtuigen kies je dus rechts, een brede weg. Je stapt rechtdoor tot bij de molen. Aan de molen en bij een bio groentenbedrijf sla je linksaf in een veldweg. Je volgt de rechtlijnige veldweg tussen de akkers bijna 800 meter lang. Net voor een tweede geïsoleerde boom rechts van de weg (met de huizen voor je in het gezicht) sla je rechtsaf in een kiezelweg. Je volgt deze steeds rechtdoor. Je blijft dezelfde weg altijd volgen en na een zeer kleine kilometer ga je rechtdoor in de Mutsaardstraat. Na een bocht naar rechts kijk je goed uit: tussen 42 en 44 aan de linkerkant moet je een voetpad op tussen betonplaten. Bij een vervallen kapelletje ga je rechtdoor en wat verder, ongeveer ter hoogte van het einde van het bos aan de linkerkant, sla je rechtsaf in een bredere grasweg. Je komt weer in de Mutsaardstraat. Even naar rechts en bij nummer 35 sla je linksaf. De weg loopt langs een boerderij en wordt dan snel een veldweg. Een andere veldweg laat je links liggen en je gaat rechtdoor.

Je ziet de kerk van Woubrechtgem, het volgende doel, recht voor je in de verte liggen. Je volgt de veldweg tot het einde en je komt uit in de gebetonneerde Bosstraat. Slechts even ga je rechtdoor de straat op want tegenover nummer 26 ga je rechts het talud en een tegelpad op. Het pad brengt je in de Neerwegstraat die je naar links volgt. Je loopt de straat helemaal uit en je komt weer in de Bosstraat. Rechtsaf en wat verder, bij een kapel, weer rechtsaf, in de Achterstraat. Op het eerstvolgende kruispunt loopt de wandeling rechtdoor, maar via het Straatjen kan je eventueel naar links even tot bij het kerkplein van Woubrechtgem. Op het einde van de Achterstraat steek je de Sleistraat over en je gaat rechtdoor tussen de huizen, een graspad op. Het graspad brengt je bij een bredere veldweg. Rechtsaf. De veldweg maakt een bocht naar links en eindigt aan de ingang van een weide. Tussen weide rechts en akker links loop je in dezelfde richting verder over een smal graspad. Na het brugje over de Molenbeek volg je de veldweg in dezelfde richting verder. In een bocht naar rechts verlaat je de veldweg: je loopt rechtdoor langs de rand van een akker en een weide. Bij het eind van de weide stap je rechtdoor op de scheiding van twee akkers en je komt op een bredere veldweg. Rechtdoor. Na 250 meter sla je linksaf in een andere veldweg. De weg brengt je naar de Molen te Rullegem, een kilometer verder. Onderweg krijg je het kasteel du Parc Locmaria goed te zien. Bij de molen vind je een tegelpad dat je naar rechts opgaat. Het volgende tegelpad naar links brengt je weer in het centrum van Herzele.

